

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до проєкту постанови Кабінету Міністрів України «Про реалізацію
експериментального проєкту щодо особливостей розподілу,
використання певних видів гуманітарної допомоги закладами охорони
здоров'я приватної форми власності та фізичними особами –
підприємцями, які одержали ліцензію на провадження господарської
діяльності з медичної практики»

1. Мета

Проєкт постанови Кабінету Міністрів України «Про реалізацію експериментального проєкту щодо особливостей розподілу, використання певних видів гуманітарної допомоги закладами охорони здоров'я приватної форми власності та фізичними особами – підприємцями, які одержали ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики» (далі – проєкт акта) розроблений з метою визначення процедури передачі гуманітарної допомоги, що використовується для виконання державних програм у сфері охорони здоров'я закладами охорони здоров'я приватної форми власності та фізичними особами – підприємцями, які одержали ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики.

2. Обґрунтування необхідності прийняття акта

Відповідно до частини першої статті 3 Закону України «Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення» (далі – Закон) держава гарантує повну оплату згідно з тарифом за рахунок коштів Державного бюджету України надання громадянам необхідних їм медичних послуг та лікарських засобів, що передбачені програмою медичних гарантій. Відповідно до частини 3 статті 4 цього Закону визначено, що програмою медичних гарантій визначаються перелік та обсяг медичних послуг, лікарських засобів та медичних виробів, оплата яких гарантується за рахунок коштів Державного бюджету України. Відповідно до підпункту 2 частини першої статті 5 Закону передбачено, що держава гарантує надання рівних державних гарантій для реалізації пацієнтами права на охорону здоров'я незалежно від віку, раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, зареєстрованого місця проживання, за ознакою мови або іншими ознаками.

Унаслідок російської агресії суттєво зросло навантаження на державний бюджет, разом з тим, підвищилась підтримка міжнародних партнерів, у тому числі у сфері охорони здоров'я, – окремі лікарські засоби, імунобіологічні препарати та вироби медичного призначення (далі – товари) надходять в Україну у вигляді гуманітарної допомоги. Відповідно, потреба у товарах покривається не за рахунок коштів державного бюджету, а за рахунок

отриманої гуманітарної допомоги. Таким чином, прийняті державою зобов'язання покриваються за рахунок отриманої гуманітарної допомоги.

Водночас, законодавство у сфері отримання, надання, оформлення, розподілу, передачі і контролю за цільовим використанням гуманітарної допомоги ускладнює доступ окремих надавачів медичних послуг до товарів, які мають надаватися в межах реалізації програм державних гарантій медичного обслуговування населення, а саме - закладами охорони здоров'я приватної форми власності та фізичними особами – підприємцями, які одержали ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики.

На даний час перелік отримувачів та набувачів гуманітарної допомоги, визначений законодавством, звужено до юридичних осіб, водночас перерозподіл гуманітарної допомоги від набувачів може бути здійснено лише на юридичних осіб включених до Реєстру неприбуткових установ та організацій.

Проте, Закон України «Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення» передбачає, що програмою медичних гарантій визначаються перелік та обсяг медичних послуг, лікарських засобів та медичних виробів, оплата яких гарантується державою для надавачів медичних послуг незалежно від статусу прибутковості.

37,6% фізичних осіб - підприємців, які є надавачами медичних послуг уклали договір про медичне обслуговування населення за програмою медичних гарантій за пакетом медичних послуг «Первинна медична допомога».

Починаючи з 01 вересня 2026 року відповідно до вимог програми медичних гарантій для надавачів медичних послуг, які уклали договір за цим пакетом, послуга «Супровід та лікування дорослих та дітей, хворих на туберкульоз, на первинному рівні медичної допомоги» стане обов'язковою.

Проведення щеплень лікарями, які мають статус фізичних осіб-підприємців на сьогодні ускладнюється у зв'язку із тим, що лікарські засоби є гуманітарною допомогою, яка поставляється в рамках допомоги від GAVI.

Антиретровірусні препарати, лікарські засоби для лікування та профілактики опортуністичних інфекцій, тест-системи, лабораторні реагенти, вироби медичного призначення, які необхідні зокрема для реалізації Порядку встановлення діагнозу ВІЛ-інфекції, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 10 липня 2013 року № 585, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 25 липня 2013 року за № 1254/23786, також поставляються як гуманітарна допомога, зокрема в рамках реалізації програм Глобального фонду для боротьби із СНІДом, туберкульозом та малярією в Україні. З огляду на це, існує критична необхідність спрощення правового механізму використання гуманітарної допомоги у сфері охорони здоров'я, задля своєчасного забезпечення надавачів медичних послуг необхідними лікарськими засобами та медичними виробами, а також гарантування

безперервного надання безоплатної медичної допомоги пацієнтам відповідно до програми медичних гарантій.

Також пропонується внести зміни до пункту 2 Порядку надання погодження на перерозподіл гуманітарної допомоги між набувачами гуманітарної допомоги - юридичними особами, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 березня 2025 р. № 321, виправивши помилку щодо назви реєстру неприбуткових організацій набувача гуманітарної допомоги.

3. Основні положення проєкту акта

Проєктом акта передбачається запровадити експериментальний проєкт щодо розподілу, використання певних видів гуманітарної допомоги закладами охорони здоров'я приватної форми власності, фізичними особами - підприємцями, які одержали ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики, та уклали договори про медичне обслуговування населення за програмою медичних гарантій із Національною службою здоров'я.

4. Правові аспекти

У цій сфері суспільних відносин діють такі нормативно-правові акти:

Конституція України;

Закони України «Про гуманітарну допомогу», «Основи законодавства України про охорону здоров'я», «Про захист населення від інфекційних хвороб», «Про систему громадського здоров'я», «Про протидію поширенню хвороб, зумовлених вірусом імунодефіциту людини (ВІЛ), та правовий і соціальний захист людей, які живуть з ВІЛ», «Про подолання туберкульозу в Україні», «Про державні фінансові гарантії медичного обслуговування населення»;

постанови Кабінету Міністрів України від 21.03.2025 № 321 «Деякі питання перерозподілу та цільового використання гуманітарної допомоги», від 31.12.2025 № 1808 «Деякі питання реалізації програми державних гарантій медичного обслуговування населення у 2026 році»;

Порядок використання коштів, передбачених у державному бюджеті для забезпечення здійснення медичних заходів окремих державних програм та комплексних заходів програмного характеру, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17 березня 2011 року № 298 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 9 лютого 2022 року № 137).

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація проєкту акта не потребує додаткових витрат з державного або місцевих бюджетів.

6. Позиція заінтересованих сторін

Проект акта потребує проведення публічних консультацій.

Проект акта не стосується питань функціонування місцевого самоврядування, прав та інтересів територіальних громад, місцевого та регіонального розвитку, соціально-трудової сфери, прав осіб з інвалідністю, функціонування і застосування української мови як державної та не потребує погодження з уповноваженими представниками всеукраїнських асоціацій органів місцевого самоврядування чи відповідних органів місцевого самоврядування, уповноваженими представниками всеукраїнських профспілок, їх об'єднань та всеукраїнськими об'єднаннями організацій роботодавців, Урядовим уповноваженим з прав осіб з інвалідністю та всеукраїнськими громадськими організаціями осіб з інвалідністю, Уповноваженим із захисту державної мови.

Проект акта потребує погодження з Міністерством фінансів України, Міністерством економіки та довкілля України, Міністерством цифрової трансформації України, Міністерством соціальної політики, сім'ї та єдності України, Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини, Державною регуляторною службою України.

Проект акта не стосується сфери наукової та науково-технічної діяльності, тому не потребує направлення на погодження до наукового комітету Національної ради з питань розвитку науки і технологій.

Проект акта потребує проведення правової експертизи Міністерством юстиції України.

7. Оцінка відповідності

У проекті акта відсутні положення, що: стосуються зобов'язань України у сфері європейської інтеграції; стосуються прав та свобод, гарантованих Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод; впливають на забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків; містять ризики вчинення корупційних правопорушень та порушень, пов'язаних з корупцією; створюють підстави для дискримінації.

Громадська антикорупційна, громадська антидискримінаційна та громадська гендерно-правова експертизи не проводилися.

Проект акта потребує направлення до Урядового офісу координації європейської та євроатлантичної інтеграції Секретаріату Кабінету Міністрів України для проведення експертизи на відповідність зобов'язанням України у сфері європейської інтеграції у тому числі міжнародно-правовими, та правом Європейського Союзу (acquis EC).

Проект акта потребує направлення до Національного агентства з питань запобігання корупції для визначення необхідності проведення антикорупційної експертизи.

8. Прогноз результатів

Реалізація проєкту акта за своєю суттю є експериментальним проєктом, спрямованим на розширенні доступу закладами охорони здоров'я приватної форми власності та фізичними особами - підприємцями, які уклали договори про медичне обслуговування населення за програмою медичних гарантій з Національною службою здоров'я України, до лікарських засобів, імунобіологічних препаратів (вакцин) та медичних виробів, які надходять в Україну як гуманітарна допомога з метою виконання державних програм у сфері охорони здоров'я.

Прийняття та реалізація постанови Кабінету Міністрів України забезпечить позитивний вплив на інтереси громадян (пацієнтів), суб'єктів господарювання приватної форми власності (включаючи ФОП) та держави.

Оцінка впливу на ключові сфери:

Громадське здоров'я та права громадян: Реалізація акта забезпечує рівність державних гарантій захисту права на охорону здоров'я незалежно від форми власності надавача медичних послуг, розширює доступ пацієнтів до безоплатної імунопрофілактики, антиретровірусних та протитуберкульозних препаратів, гарантує безперервність та якість медичної допомоги у зручному для пацієнта закладі.

Ринкове середовище та суб'єкти господарювання: Усувається дискримінаційний бар'єр у доступі приватних ЗОЗ та лікарів-ФОП до засобів гуманітарної допомоги, що дозволяє їм повноцінно виконувати умови договорів із НСЗУ (зокрема щодо обов'язкового з 1 вересня 2026 року пакета послуг із супроводу та лікування туберкульозу на первинній ланці) без витрачання власних обігових коштів на закупівлю зазначених засобів.

Державні інтереси та публічні фінанси: Забезпечується раціональне, 100% цільове використання залученої міжнародної гуманітарної допомоги (GAVI, Глобальний фонд) без залучення додаткових видатків із державного або місцевих бюджетів, а також запроваджується чіткий цифровий облік і контроль за рухом медичних товарів через інформаційно-аналітичну систему «MedData».

Проєкт акта за своєю природою є регуляторним актом. Реалізація проєкту акта не матиме негативного впливу на екологію та навколишнє природне середовище, розвиток регіонів, соціально-трудові відносини та інші сфери суспільних відносин.

Вплив на інтереси заінтересованих сторін:

Заінтересована сторона	Вплив реалізації акта на заінтересовану сторону	Пояснення очікуваного впливу
Держава	Позитивний	Прийняття проекту акта сприятиме забезпечення виконання прийнятих державною зобов'язань в частині надання рівних державних гарантій для реалізації пацієнтами права на охорону здоров'я; забезпечення збереження і відновлення здоров'я населення шляхом надання медичних послуг, лікарських засобів та медичних виробів належної якості, оскільки саме держава має забезпечити надавачів медичних послуг лікарськими засобами та медичними виробами, які покриваються в рамках програми медичних гарантій
Заклади охорони здоров'я приватної форми та фізичні особи – підприємці, які одержали ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики, та уклали договори з Національною службою здоров'я про медичне обслуговування населення за програмою медичних гарантій	Позитивний	Прийняття проекту акта сприятиме забезпеченню рівності у доступі до лікарських засобів, імунобіологічних препаратів та виробів медичного призначення, надходять, що надходять в Україну у вигляді гуманітарної допомоги з метою реалізації державних програм у сфері охорони здоров'я

Населення	Позитивний	Прийняття проєкту акта сприятиме додержанню права на охорону здоров'я та безперервності надання медичних послуг за пакетами медичних гарантій та доступності медичних послуг
-----------	------------	--

Міністр охорони здоров'я України
«_____» _____ 2026 року

Віктор ЛЯШКО